

***Undersökning gällande kommuners
vattenskyddsområden/bestämmelser.***

Genomförd mars 2013

Om Exquiro

Exquiro Market Research bildades 1998. Vi erbjuder ett brett spektrum av statistiska tjänster, bland annat olika typer av marknads- och opinionsundersökningar, kurser samt renodlade statistiska tjänster.

Vi genomför såväl kvalitativa som kvantitativa marknadsundersökningar, där vi hjälper företag från framtagandet av frågeställningar och konstruktion av enkät till slutlig analys och rapportskrivning.

Vi vill tacka våra kontaktpersoner (Lars Jederlund och Johanna Lindgren) för ett givande samarbete.

Ni är välkomna att kontakta oss om ni har några frågor eller synpunkter gällande vårt arbete.

Patrik Olczak / Bruno Boric

Exquiro Market Research

Bildhuggarvägen 33

121 44 Johanneshov

Telefon: 08-659 05 00

e-post: info@exquiro.se

Hemsida: www.exquiro.se

Innehållsförteckning

1. Metodbeskrivning	4
2. Resultat	6
3. Frågeformulär	9

1. Metodbeskrivning

Målgrupp och urval

Målgruppen i undersökningen var kommuner som bedömer att de har vattenskyddsområden/ bestämmelser som är otillfredsställande.

Urvalet av kommuner inom målgruppen togs fram på två sätt

- 1) Utifrån svaren i Vattenmyndigheterna undersökning från 2011 togs 108 kommuner fram där kommunrepresentanter svarade att det finns vattenskyddsområden där kommunen bedömer att vattenskyddsområdet/ bestämmelserna är otillfredsställande.
2. Eftersom resultaten från Vattenmyndigheternas undersökning från 2011 var bristfällig (endast svar från 176 kommuner redovisades) användes resultaten från Svenskt Vattens undersökning från 2010 där kommuner som svarat att deras kommun reviderar eller tar fram förslag till nytt skyddsområde inkluderades i målgruppen. 20 av de kommuner som saknades i Vattenmyndigheterna undersökning bedömdes vara inom målgruppen på detta sätt.

Med vilken person inom respektive kommun har vi pratat med?

Inom respektive kommun har vi intervjuat VA chefer alternativt person som är ansvarig för dricksvattenproduktionen i kommunen.

Datainsamlingsmetod och datainsamlingsperiod

All data samlades in genom telefonintervjuer under perioden 27 februari – 18 mars 2013.

Enkäten

Lars Jederlund tillhandahöll ett enkätutkast som Exquiro granskade och reviderade i samråd med Svenskt Vatten och Lars Jederlund. Enkäten presenteras i sin helhet i slutet av rapporten (kapitel 3).

Notera följande:

Fråga 1 i enkäten ändrades efter den första dagens rundringning Anledningen till detta var att flera representanter inom kommunerna (10 av 11 efter första dagens rundringning) uppgav att de har tillfredsställande vattenskyddsområden/bestämmelser (dvs. de motsade vad de svarat i undersökningen 2011).

Samtliga personer som under den första dagens rundringning svarade att de anser att kommunen har tillfredsställande vattenskyddsområden/bestämmelser ringde vi på nytt och 8 av 11 ändrade sitt svar i efterhand.

Antal svar, svarsfrekvens och bortfallsredovisning

	Totalt	
	Antal	%
Bruttourval	128	100
Vägrare	5	3,9 %
Övriga ej svar	2	1,6 %
Antal genomförda intervjuer	121	94,5 %

Totalt har 121 personer intervjuats.

Notera att en av de intervjuade personerna endast besvarade fråga 1-6 samt att ytterligare två personer inte kunde besvara fråga 9 eftersom de "inte har något vattenskyddsområde".

2. Resultat

		Resultat	
		Bas: 121 kommuner	
		%	Antal
1) Bedömer ni att er kommun har något vattenskyddsområde/bestämmelse som är otillfredsställande idag?	Ja	91 %	110
	Nej	7 %	8
	Vet ej	2 %	3
2) Har er kommun under 2012 inlett arbetet med att inrätta något <u>nytt</u> vattenskyddsområde?	Ja	31 %	37
	Nej, men vi planerar inleda ett sådant arbete	16 %	19
	Nej	54 %	65
3) Har er kommun under 2012 inlett arbetet med att revidera föreskrifter och/eller geografiskt utvidga <u>redan inrättade</u> vattenskyddsområden?	Ja	44 %	53
	Nej, men vi planerar inleda ett sådant arbete	12 %	15
	Nej	43 %	52
	Vet ej	1 %	1
4) Har er kommun planer på att helt stänga/sluta använda någon kommunal vattentäkt?	Ja	19 %	23
	Vi utreder frågan	7 %	9
	Nej	69 %	84
	Vet ej	4 %	5
5) Vilka är de två största hindren för att er kommun ska lyckas införa nya och/eller bättre vattenskyddsområden? <i>(Svarsalternativ 1-7 lästes upp och svarsalternativen roteras)</i>	Det saknas tillräcklig politisk vilja och intresse	8 %	10
	Det saknas resurser hos VA-huvudmannen att driva arbetet	25 %	30
	Det saknas resurser hos övriga delar av kommunen för att stödja arbetet	19 %	23
	Länsstyrelsen prioriterar inte handläggning av vattenskyddsområden	29 %	35
	Det finns ett för stort motstånd från medborgare och/eller intressegrupper	28 %	33
	Det är för omständligt, så många aktörer inblandade, processen i sig avskräcker	23 %	27
	Det blir för svårt med ersättningsfrågan till drabbade markägare	28 %	33
	Andra hinder	3 %	3
	Vet ej	20 %	24
	Ser inga hinder	3 %	3
8) Har bekämpningsmedel uppmätts i råvattnet för någon av dricksvattentäkterna i kommunen	Ja	40 %	48
	Nej	52 %	62
	Vet ej	8 %	10

		Resultat	
		Bas: 121 kommuner*	
		%	Antal
9) Tillåter kommunen (genom dispens eller tillstånd) användning av bekämpningsmedel i jordbruket inom något/några av kommunens inre vattenskyddsområde eller primär zon?	Ja	12 %	14
	Nej	69 %	81
	Vet ej	19 %	23
10) Tror du att kommunen, i ett flergenerationsperspektiv, kan klara av att garantera dricksvattentäkter som långsiktigt kan hålla "god kemisk status och god kvantitativ status" utan att ni inrättar fler och/eller bättre vattenskyddsområden?	Ja	39 %	47
	Nej	56 %	67
	Vet ej	5 %	6
11) Vilka är, enligt dig, de två största hoten när det gäller dricksvattensäkerheten i din kommun i framtiden? <i>(Svarsalternativ 1-7 lästes upp och svarsalternativen roteras)</i>	Ökande nederbörd	34 %	41
	Ökad smittspridning med parasiter och virus	28 %	33
	Otillräcklig politisk vilja/förmåga	12 %	14
	Olika särintressen som kommer att stoppa och bromsa utvecklingen	28 %	34
	Brist på pengar	28 %	34
	Brist på kunskap	22 %	26
	Växande problem med kemikalier och andra giftiga ämnen i vårt samhälle	35 %	42
	Annat	3 %	4
	Vet ej	8 %	9
	Ser inga hinder	1 %	1

*Notera att en av de intervjuade personerna endast besvarade fråga 1-6 samt att ytterligare två personer inte kunde besvara fråga 9 eftersom de "inte har något vattenskyddsområde". Därmed är basen i fråga 9 egentligen 118 kommuner och basen i fråga 10 respektive 11 egentligen 120 kommuner.

Resultat fråga 6

		Resultat			
		Bas: 121 kommuner			
		Positivt	Neutralt	Negativt	Vet ej
		%	%	%	%
6) Hur upplever du inställningen till att införa nya och/eller utökade vattenskyddsområden från följande intressenter?	Kommuninvånarna	60 %	28 %	2 %	11 %
	Näringslivet	41 %	30 %	14 %	15 %
	Jordbruket/LRF	11 %	17 %	60 %	13 %
	Skogsbruket	12 %	30 %	38 %	21 %
	Politikerna i nämnd eller styrelse med ansvar för VA-frågorna	80 %	11 %	3 %	6 %
	Politikerna i kommunstyrelsen	58 %	26 %	7 %	8 %

Resultat fråga 7

		Resultat		
		Bas: 121 kommuner*		
		Ja	Nej	Vet ej
		%	%	%
7) Finns det något aktivt motstånd mot att införa nya vattenskyddsområden i er kommun från några av följande intressenter?	Försvarsmakten	4 %	88 %	8 %
	Trafik- eller vägintressen	13 %	78 %	9 %
	Industrier/tillverkningsföretag	13 %	78 %	9 %
	Skogsbruket	24 %	68 %	8 %
	Jordbruket	53 %	35 %	13 %
	Grustäkter	19 %	65 %	16 %
	Exploateringsintressen	24 %	66 %	10 %

*Notera att en av de intervjuade personerna endast besvarade fråga 1-6. Därmed är basen i fråga 7 egentligen 120 kommuner.

3. Frågeformulär

1) **Anser du att er kommun har tillfredsställande vattenskyddsområden/bestämmelser för alla dricksvattentäkter?**

- 1 Ja
 2 Nej
 9 Vet ej

Notera att fråga 1 ändrades efter den första dagens rundringning:

Fråga 1 när vi använt resultaten från Vattenmyndigheternas undersökning (101 intervjuer)

1) **I undersökningen som Vattenmyndigheterna genomförde bland Sveriges kommuner 2011 svarade ni att det finns vattenskyddsområden där er kommunen bedömer att vattenskyddsområdet/ bestämmelserna är otillfredsställande? Stämmer detta fortfarande?**

- 1 Ja
 2 Nej
 9 Vet ej

Fråga 1 när vi använt resultaten från Svenskt Vattens undersökning (20 intervjuer):

1) **I undersökningen som Svenskt Vatten genomförde bland Sveriges kommuner 2010 svarade ni att er kommun reviderar eller tar fram förslag till nytt skyddsområde. Bedömer ni att er kommun har något vattenskyddsområde/bestämmelse som är otillfredsställande idag?**

- 1 Ja
 2 Nej
 9 Vet ej

2) **Har er kommun under 2012 inlett arbetet med att inrätta något nytt vattenskyddsområde?**

- 1 Ja
 2 Nej, men vi planerar inleda ett sådant arbete
 3 Nej
 9 Vet ej

3) **Har er kommun under 2012 inlett arbetet med att revidera föreskrifter och/eller geografiskt utvidga redan inrättade vattenskyddsområden?**

- 1 Ja
 2 Nej men vi planerar inleda ett sådant arbete
 3 Nej
 9 Vet ej

4) Har er kommun planer på att helt stänga/sluta använda någon kommunal vattentäkt?

- 1 Ja
 2 Vi utreder frågan
 3 Nej
 9 Vet ej

5) Vilka är de två största hindren för att er kommun ska lyckas införa nya och/eller bättre vattenskyddsområden?

Svarsalternativ 1-7 läses upp (svarsalternativen roteras)

- 1 Det saknas tillräcklig politisk vilja och intresse
 2 Det saknas resurser hos VA-huvudmannen att driva arbetet
 3 Det saknas resurser hos övriga delar av kommunen för att stödja arbetet
 4 Länsstyrelsen prioriterar inte handläggning av vattenskyddsområden
 5 Det finns ett för stort motstånd från medborgare och/eller intressegrupper
 6 Det är för omständligt, så många aktörer inblandade, processen i sig avskräcker
 7 Det blir för svårt med ersättningsfrågan till drabbade markägare
 8 Andra hinder: _____
 9 Vet ej

6) Hur upplever du inställningen till att införa nya och/eller utökade vattenskyddsområden från följande intressenter?

	Positivt	Neutralt	Negativt	Vet ej
a) Kommuninvånarna	☐	☐	☐	☐
b) Näringslivet	☐	☐	☐	☐
c) Jordbruket/LRF	☐	☐	☐	☐
d) Skogsbruket	☐	☐	☐	☐
e) Politikerna i nämnd eller styrelse med ansvar för				
g) VA-frågorna	☐	☐	☐	☐
h) Politikerna i kommunstyrelsen	☐	☐	☐	☐

7) Finns det något aktivt motstånd mot att införa nya vattenskyddsområden i er kommun från några av följande intressenter?

	Ja	Nej	Vet ej
a) Försvarsmakten	☐	☐	☐
b) Trafik- eller väginressen	☐	☐	☐
c) Industrier/tillverkningsföretag	☐	☐	☐
d) Skogsbruket	☐	☐	☐
e) Jordbruket	☐	☐	☐
f) Grustäkter	☐	☐	☐
g) Exploateringsintressen	☐	☐	☐

8) Har bekämpningsmedel uppmäts i råvattnet för någon av dricksvattentäkterna i kommunen?

- 1 Ja
 2 Nej
 9 Vet ej

9) **Tillåter kommunen (genom dispens eller tillstånd) användning av bekämpningsmedel i jordbruket inom något/några av kommunens inre vattenskyddsområde eller primär zon?**

- 1 Ja
2 Nej
9 Vet ej

10) **Tror du att kommunen, i ett flergenerationsperspektiv, kan klara av att garantera dricksvattentäcker som långsiktigt kan hålla ”god kemisk status och god kvantitativ status” utan att ni inrättar fler och/eller bättre vattenskyddsområden?**

- 1 Ja
2 Nej
9 Vet ej

11) **Vilka är, enligt dig, de två största hoten när det gäller dricksvattenssäkerheten i din kommun i framtiden?**

Svarsalternativ 1-7 läses upp (svarsalternativen roteras)

- 1 Ökande nederbörd
2 Ökad smittspridning med parasiter och virus
3 Otillräcklig politisk vilja/förmåga
4 Olika särintressen som kommer att stoppa och bromsa utvecklingen
5 Brist på pengar
6 Brist på kunskap
7 Växande problem med kemikalier och andra giftiga ämnen i vårt samhälle
8 Annat: _____
9 Vet ej